

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y.,
w przedmiocie zażalenia na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2024 r., sygn. akt I ZI 4/23, wniesionego przez jego obrońcę,
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, na posiedzeniu w dniu 14 maja 2024 r.,
wniosku obrońcy sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. II ZO 22/24

postanowił:

uwzględnić wniosek obrońcy i na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Tomasza Demendeckiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 22/24

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego w dniu 26 lutego 2024 r. wpłynęło zażalenie obrońcy sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X. Y. na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2024 r., sygn. akt I ZI 4/23, o nieuwzględnieniu wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego o zawieszenie postępowania immunitetowego.

Sprawa ta została zarejestrowana w repertorium Izby Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt II ZO 22/24, zaś do jej rozpoznania został wyznaczony SSN Tomasz Demendecki.

W dniu 15 marca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy sędziego o wyłączenie na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. SSN Tomasza Demendeckiego od orzekania w sprawie II ZO 22/24, który został zarejestrowany pod sygn. II ZO 25/24.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego jest zasadny.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. W niniejszej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z taką sytuacją. Okolicznością mogąca wywołać tę wątpliwość może być m.in. tryb powołania sędziego Sądu Najwyższego na urząd (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Sąd Najwyższy ma zatem obowiązek wyłączyć sędziego także wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszych uchybień, a więc do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu

ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa (zob. np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 57/23 [KRI 155]).

Złożony przez obrońcę wniosek opiera się na okolicznościach związanych z powołaniem SSN Tomasza Demendeckiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w tym trybie prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała Sądu Najwyższego w składzie połączonych 3 Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce).

Mając na uwadze powyższą argumentację konieczne stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu od rozpoznania sprawy II ZO 22/24 SSN Tomasza Demendeckiego. Orzekanie przez tego sędziego w tej sprawie prowadziłoby z bardzo dużym prawdopodobieństwem do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC i

uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]